

Sygn. akt V U 779/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant st. sekr. sądowy Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2018 r. w Kaliszu

odwołania J. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

- z dnia 29 czerwca 2017r Nr (...)

dot. B. K.

- z dnia 29 czerwca 2017r Nr (...)

dot. C. K.

- z dnia 29 czerwca 2017r Nr (...)

dot. T. W.

- z dnia 29 czerwca 2017r Nr (...)

dot. R. B.

- z dnia 29 czerwca 2017r Nr (...)

dot. P. F.

- z dnia 29 czerwca 2017 Nr (...)

dot. D. J.

- z dnia 29 czerwca 2017r Nr (...)

dot. L. B.

w sprawie J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie ubezpieczenia B. K., C. K., T. W., R. B., P. F., D. J. i L. B.

1. Umarza postępowanie w przedmiocie decyzji z dnia 29 czerwca 2017r. Nr (...) dotyczącej P. F..

2. Oddala odwołania od pozostałych decyzji.

3. Zasądza od J. N. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 2.370zł (dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

4. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz J. N. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 29 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, iż następujące osoby podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu u płatnika składek Firma Handlowo- Usługowej (...) w K. jako osoby wykonujące prace na podstawie umowy agencyjnej, zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia przy uwzględnieniu okresów i podstaw wymiaru składek wskazanych w decyzjach, a mianowicie:

P. F. w okresie od 11.06.2012r. do 25.06.2012r.

T. W. od 15.10.2012r. do 29.10.2012. i od 05.11.2012r. do 19.11.2012r.

L. B. od 09.01.2012r. do 20.01.2012r., od 16.04.2012r. do 27.04.2012r., od 14.05.2012r. do 25.05.2012r. od 11.06.2012r. do 20.06.2012r. od 16.07.2012r. do 27.07.2017r. od 16.08.2012r. do 28.08.2012r. od 17.09.2012r. do 29.09.2012r. od 15.10.2012r. do 27.10.2012r., od 05.11.2012r. do 15.11.2012r. i od 03.12.2012r. do 14.12.2012r.

R. B. w okresach od 16.01.2012r. do 25.02.2012r. od 14.02.2012r. do 23.02.2012r., od 05.03.2012r. do 14.03.2012r., od 10.04.2012r. do 23.04.2012r. od 21.05.2012r. do 30.05.2012r., oraz od 18.06.2012r. do 23.06.2012r.

D. J. w okresie od 19.03.2012r. do 30.03.2012r.

C. K. w okresie od 16.04.2012r. do 27.04.2012r.

Od powyższych decyzji odwołanie złożył J. N. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo Usługowa (...) w K., domagając się ich zmiany i ustalenia iż wspomniane osoby nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu w okresach objętych spornymi decyzjami.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd potraktował jako stronę postępowania C. K., D. J., R. B., L. B., T. W. i P. F..

Sąd ustalił co następuje.

Poza sporem jest, że J. N. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo- Usługowa (...) w K.. Działalność jest prowadzona od 02.01.1995 r., w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej. Działalność polega na prowadzeniu działalności usługowej związanej z leśnictwem. W spornym okresie firma zatrudniało około 30 pracowników na stanowiskach: kierowników robót leśnych, operatorów specjalistycznych maszyn i sprzętu, drwali, kierowców.

Okolicznością bezsporna jest, że płatnik składek wykonywał usługi na podstawie umowy zawartej z Nadleśnictwem P. na wykonanie usług związanych z leśnictwem, tj. związanych z pozyskiwaniem drewna, zrywką drewna, zagospodarowaniem lasu i ochroną lasu. Płatnik zawarł dwie takie umowy w dniu 30.12.2011 r.: nr (...) na wykonanie usług w zakresie gospodarki leśnej w obrębie W., drugą umowę nr (...) (...) w obrębie S.. Umowy zawarto na okres od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r..

Płatnik składek aby zrealizować umowę zawartą z Nadleśnictwem zawierał umowy o dzieło z różnymi osobami, w tym z osobami objętymi niniejszą sprawą. Usługa miała być wykonywana dla nadleśnictwa na terenie lasów do tego nadleśnictwa należących. W ramach umów miały być wykonywane czynności: zalesianie, grodzenie, zrywka drewna, pozyskiwanie drewna, dowóz sadzonek, naprawa ogrodzenia, wycinanie podszytów, hodowla lasu, prace pielęgnacyjne, pielęgnacja upraw, koszenie CW, koszenie CP, poszukiwanie owadów, wywóz śmieci, dostrzegalnia przeciwpożarowa, rozgradzanie, sprzątanie śmieci, zabezpieczenie upraw, wynoszenie pozostałości pozrębowych, ochrona lasu- opryski, zabezpieczenie upraw. Według opisu czynności złożonego przez odwołującego się w dniu 07.02.2017r. w postępowaniu kontrolnym przed organem rentowym czynności te przedstawiały się następująco: zalesianie polegało na sadzeniu nowych roślin w uprzednio przygotowaną glebę, grodzenie na budowie nowego płotu zabezpieczającego teren przed zwierzyną (na co składało się opalenie słupków, wykopanie dołów pod słupki, rozniesienie i wykopanie słupków, doniesienie siatki, zawieszenie siatki, naciągnięcie siatki i umocowanie jej do gruntu, wykonanie i zamocowanie bram) Z kolei zrywka drewna to zespół czynności w przemieszczaniu drewna z miejsca ścinki do punktów zakładowych, pozyskiwanie drewna to ścinka drewna i wyrób asortymentu, dowóz sadzonek polegał na dowiezieniu sadzonek na miejsce składowania do miejsca sadzenia, naprawa ogrodzenia na wymianie uszkodzonych elementów ogrodzenia. Wycinanie podszytów polega na wycięciu roślin do wysokości 4 m na powierzchniach zrębowych. Hodowla lasu, prace pielęgnacyjne i pielęgnacja upraw to zespół czynności polegający na stworzeniu sadzonkom najlepszych warunków do wzrostu. Koszenie CW to czyszczenie wczesne czyli cięcia – usuwanie drzewek chorych, przeredzanie, usuwanie przerostów, łagodzenie różnic wysokości roślin. Koszenie CP, czyli czyszczenie późne to formowanie strzał i koron, prowadzenie czyszczeń późnych, usuwanie lub hamowanie wzrostu drzew wadliwych, usuwanie, ogławianie lub obrączkowanie zbędnych domieszek, przeredzanie zagęszczeń, usuwanie drzew chorych. Poszukiwanie owadów to ocena zagrożenia drzewostanów owadami. Wywóz śmieci i sprzątanie śmieci to porządkowanie lasu. Dostrzegalnia przeciwpożarowa to prowadzenie obserwacji lasu w celu wczesnego wykrycia pożaru.

Rozgradzanie polega na likwidacji wcześniej wykonanych ogrodzeń

Zabezpieczenie upraw polega na pakowaniu pędów owczą wełną, nakładaniu środka chemicznego. Wynoszenie pozostałości pozrębowych to składowanie gałęzi, chrustu. ochrona lasu to opryski upraw.

Praca wykonywana była w ten sposób, iż pracownicy zgłaszali się sami lub byli pozyskiwani przez J. N.. Sporządzano z nimi umowy nazwane umowami o dzieło.

Pracując przy zalesianiu pracownicy mieli wyznaczony obszar lasu po wycince, przygotowany do ponownych sadzeń. Dostarczano im sadzonki i te sadzonki sadzili. Jaki typ sadzonek miał być sadzony wynikał z decyzji leśniczych. Podobnie jeśli chodzi o odległości w jakich sadzone miały być sadzonki. Osoby z nadleśnictwa, np. podleśniczy kontrolowali wykonywanie pracy, prawidłowość sadzenia, a czynili to po wykonaniu pracy. Sadzenie wykonywała zazwyczaj grupa osób. Przychodziły dane osoby w określonym czasie, do rana i przez kilka dni wykonywały pracę. Pracę wykonywali do momentu obsadzenia całego przydzielonego obszaru. Za wykonanie pracy ustalane było wynagrodzenie zależne od obszaru i ilości sadzonek, które na danym obszarze powinny być w sadzone zgodnie z normami. Wynagrodzenie ustalone za obsadzenie danego obszaru dzielone było przez ilość osób, które pracę wykonały. Nie prowadzono ewidencji godzin pracy. Osoba kontrolująca pracę odnotowywała, kto pracuje przy sadzeniu, aby potem wypłacić wynagrodzenie. Osoby pracujące przy zalesianiu używały swojego szpadla, natomiast od leśniczego miały przyrząd do robienia otworów do wsadzania sadzonek.

(dowód: zeznania A. B., W. B. w sprawie VU771/17 k 100-101v)

Inne prace wykonywane były jednoosobowo, z użyciem własnych narzędzi lub także potrzebnej siły mechanicznej i sprzętu (ciągnik) jak w przypadku zrywki, grodzenia.

Firma płatnika dla realizacji swojej działalności zawarła umowy o dzieło między, innymi, z osobami, których dotyczy niniejsza sprawa. Umowy o dzieło zawarto:

z **B. K.** w dniu 16.04.2012 r. umowę nr (...) r. na wykonanie zalesiania w terminie do 27.04.2012r. Postanowienie dodatkowe umowy stanowiło: 12.790 szt. las S.

z **C. K.** w dniu 16.04.2012 r. umowę nr (...) r. na wykonanie zalesiania w terminie do 27.04.2012r. Postanowienie dodatkowe umowy stanowiło: 10.524 szt. las K.

z **D. J.** w dniu 19.03.2012 r. umowę nr (...) na okres zrywki w terminie do 30.03.2012r. Postanowienia dodatkowe: 150,57m³ las K..

z **R. B.** w dniu 16.01.2012r.umowa nr (...) na zrywkę, dłużyce w terminie do 25.01.2012r,
(77,47m³ las F.)

w dniu 14.02.2012r.umowa nr (...) na zrywkę w terminie do 23.02.2012r, (57,51m³ las W.)

w dniu 05.03.2012r.umowa nr (...) na zrywkę w terminie do14.03.2012r, (48,30m³ L. F.)

w dniu 10.04.2012r.umowa nr (...) na zrywkę w terminie do 23.04.2012r., (90,06m³ las W.)

w dniu 21.05.2012r. umowa nr (...) na zrywkę w terminie do 30.05.2012r. (124m³ las F.)

w dniu 18.06.2012 r. umowa nr (...) na zrywkę w okresie do 23.06.2012r., 29,22m³las G.)

z **L. B.**

w dniu 16.04.2012 r. umowa nr (...) na grodzenie 175mb w terminie do 27.04.2012r.

w dniu 14.05.2012 r. umowa nr (...) na owady w terminie do 25.05.2012r.(12 godzin L. S.)

w dniu11.06.2012r. umowa. nr (...) na koszenie CW w terminie do 20.06.2012r.(5,16 ha las S.)

w dniu 16.07.2012r. umowa nr (...) na koszenie CW (3,93 ha las S.) w terminie do 27.07.2012r.

w dniu 16.08.2012r. umowa nr (...) na koszenie CW (4,38 ha las S.) w terminie do 28.08.2012r.

dniu17.09.2012 r. umowa nr (...) r. na koszenie CW (3,19 ha las S.) w terminie do 29.09.2012r.

w dniu 15.10.2012r. umowa nr (...) na grodzenie 380mb las S. w terminie do 27.10.2012r.

w dniu 05.11.2012r. umowa nr (...) na grodzenie 547mb las S. w terminie do 15.11.2012r.

w dniu 03.12.2012r. umowa (...) na grodzenie 556mb las S. w terminie do 14.12.2012r.

z **T. W.**

w dniu 15.10.2012 r. umowa nr (...) r. na ochronę lasu i naprawę grodzień w terminie do 29.10.2012r. – 5623mb las K.

w dniu 05.11.2012 r. umowa nr (...) grodzenie w terminie do 19.11.2012r. –1936 mb las K.

z **P. F.** w dniu 11.06.2012r. umowa nr (...) na koszenie CW w terminie do 25.06.2012r. (6 ha las C.)

Osoby wykonujące pracę otrzymywały wynagrodzenie według rachunku, który wystawiły pracownice biurowe firmy według specyfikacji osiągniętych efektów pracy dla danej grupy osób wykonujących konkretną pracę lub indywidualnie jeśli umowa była a realizowana jednoosobowo, co dotyczyło głównie koszenia, grodzenia..

Indywidualne decyzje wskazują każdej z w/w osób kwoty należnych składek na poszczególne fundusze.

P. F. liczył wtedy mniej niż 26 lat, był uczniem Zespołu Szkół nr (...) im. J. D. w W., która to szkołę ukończył w dniu 14.06.2013r.

(dowód: kserokopia świadectwa k 80)

Decyzja z dnia 15.01.2018r. (...) Oddział w O. uchylił dotycząca P. F. decyzję z 29.06.2017r. (k 129-130)

W okresach 14.09.2016 r. do dnia 17.02.2017 r. z przerwami organ rentowy prowadził u płatnika Firmy Handlowo-Usługowej (...) w K. kontrolę prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenie społeczne. W wymienionym protokole z lutego 2017 r. zakwestionowano umowy cywilno-prawne zawarte w celu wykonywania prac leśnych. Do protokołu złożono zastrzeżenia w piśmie z dnia 07.03.2017 r. i z dnia 04.05.2017 r., w których zakwestionowano zakwalifikowanie zawartych umów jako umów zlecenia. Powyższe zastrzeżenia zostały rozpatrzone negatywnie w piśmie z dnia 18.05.2017 r..

(dowód: protokół kontroli, zastrzeżenia do protokołu, pismo o rozpatrzeniu zastrzeżeń).

J. N. twierdził, iż sporządził z pracownikami umowy o dzieło z uwagi na to, że osoby wykonujące prace często były w ubezpieczeniu rolniczym, nie chciały być z tego ubezpieczenia wyłączone. Nadto chodziło także o to, iż od umów o dzieło nie odprowadza się składek na ubezpieczenie społeczne. Osoby zawierające umowę o dzieło wiedziały na czym praca będzie polegać (np. zalesianiu, grodzeniu) i wskazywano im miejsce jej wykonania. Na początku pokazano jak pracę wykonać i potem pracownik wykonywał pracę sam. W razie wątpliwości można było pytać osobę kierującą pracą. Nikt nie obserwował na bieżąco wykonywania pracy, co pewien czas syn J. N., S. objeżdżał lasy sprawdzając stan wykonania prac.

(dowód: częściowo zeznania J. N. z rozprawy w dniu 17.01.2018r i ze sprawy VU 771/17 - k 108 i 101-102, świadka S. N. z rozprawy 17.01.2018r. -k 104, zeznania świadka A. K. z rozprawy 17.01.2018r. k 107-108)

Sąd odmówił wiary zeznaniom odwołującego się i świadka S. N. co do reguły jednoosobowego wykonywania umów, gdyż sprzeczne są te twierdzenia z zeznaniami świadków A. B. i W. B. podających, że przy zalesianiu pracowano w zespole i pod nadzorem.

Sąd nie dał też wiary w części dotyczącej tego, iż strony łączyły umowy o dzieło, gdyż przeczą temu okoliczności sprawy, o czym szczegółowo Sąd wypowie się w dalszej części uzasadnienia.

Dodatkowo należy zauważyć, że wpisanie w umowach ilości sadzonek z dokładnością do jednej sztuki, wskazuje w ocenie sądu, że dane te mogły być znane dopiero po wykonaniu zadania, Nie jest możliwe, by przy braku w umowie dokładnego sprecyzowania obszaru do zalesienia z góry było wiadome jaka ilość sadzonek będzie właściwa do zalesienia w sposób odpowiadający wymogom zlecającego i warunkom terenowym. Dla przykładu, w umowie dotyczącej C. K. mowa jest o zasadzeniu 10.524 sztuk.

Tak precyzyjne informacje można było mieć dopiero post factum.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13.10.1998 r.

(Dz. U. z 2017r. poz.1778 ze zm.) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Z mocy art. 13 pkt. 2 zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt 1 e ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27.08.2004 r. (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.581.) obowiązującej od dnia 1.10.2004 r. osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest kwalifikacja prawna czynności wykonywanych w ramach opisanych wcześniej umów nazwanych umowami o dzieło.

Stosownie do art. 734 § 1 k.c. przez umowę **zlecenia** przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). W doktrynie panuje pogląd, że przedmiotem umowy o świadczenie usług jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Chodzi tu zatem o umowy zobowiązujące do dokonania jednej lub wielu czynności faktycznych (także stałego ich dokonywania).

Stosownie zaś do treści art. 627 k.c. przez umowę o **dzieło** przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, które może mieć charakter materialny, jak i niematerialny, zaś sama umowa jest umową rezultatu.

Umowa o dzieło, zresztą podobnie jak i zlecenia/świadczenia usług została w pełni uregulowana w kodeksie cywilnym. Zatem ustalając charakter prawny zawartej pomiędzy stronami czynności prawnej, badać należy poszczególne cechy tych umów określone w przepisach kodeksu cywilnego. Przepisy o zleceniu nie mają zastosowania do czynności będących przedmiotem umowy o dzieło, bowiem wykonanie dzieła, zgodnie z prezentowanym w doktrynie poglądem, nie mieści się w pojęciu usługi w i rozumieniu art. 750 k.c.

Umowę o dzieło zalicza, się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia -nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21.12.1993 r. sygn. III AUr 357/93. opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych rok 1994, Nr 6, póź. 49, str. 63; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26.01.2006 r. sygn. III AUa 1700/05, opubl: Orzecznictwo

Sądów Apelacyjnych rok 2008, Nr 3, póż. 5, str. 55; wyrok Sądu Najwyższego z 13.03.1967 r. sygn. I CR 500/66; opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 1968, Nr 1, póż. 5/.

Dzieło nie musi mieć cech indywidualności w takiej mierze jak utwór, nie zawsze musi być tworem jedynym i niepowtarzalnym, chronionym prawem autorskim i wymagającym od jego autora posiadania specjalnych umiejętności, tym niemniej musi być wyrazem kreatywności, umiejętności, myśli technicznej i powinno być przedmiotem zindywidualizowanym już w samej umowie. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, o jaki umawiają się strony, musi być z góry określony, i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21.12.1993 r. III AUr 357/93).

Umowa o świadczenie usług natomiast jest umową starannego działania, jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. W umowie zlecenie można wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałyby on osiągnięty.

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2000 r. sygn. II UKN 386/99, opubl. OSNP2001/16/522/.

Poza sporem jest więc, że z umową rezultatu mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia przez dłużnika polega na **doprowadzeniu do określonego efektu**. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei z umową starannego działania jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie. (Kosmus B. artykuł „Kilka mitów z zakresu teorii umów” GSP 2000/2/309 teza 2).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że oceniane umowy są umowami starannego działania, bowiem na ich podstawie zlecający oczekiwał wykonywania prac w zakresie szeroko rozumianych usług leśnych, co stanowiło przedmiot jego działalności gospodarczej. Były to zatem prace polegające na zasadzeniu roślin, pielęgnacji lasu m.in. poprzez wykoszenie, oczyszczenie terenu upraw leśnych z niepotrzebnych roślin czy zbędnych odnóg roślin jakie miały pozostać, na zabezpieczeniu terenu upraw przed zwierzyną m.in. poprzez ogrodzenie specjalną siatką, na formowaniu lasu jeśli chodzi o starsze nasadzenia, a także na zrywce, czyli zwożeniu i układaniu na określone przemy drzew po ich wycięciu przez pracowników J. N.. W umowach o grodenie podawano ilość metrów bieżących ogrodzenia, w umowach o zalesianie wpisywano ilość sztuk sadzonek bez sprecyzowania miejsca grodenia, miejsca i rodzaju nasadzenia tak co do gatunków jak i więźby (odległości w rzędach i pasach)

Umowy nie zawierały określenia oczekiwanego efektu. Wbrew przekonaniu odwołującego się oczekiwany przez niego efekt tych prac nie był sprecyzowany w umowie zatem nie stanowił dzieła. Za dzieło nie można bowiem uznać stanu, w jakim bliżej nieokreślony teren lasu ma być obsadzony, pielęgnowany (oczyszczany z samosiewów, zabezpieczany

przed szkodnikami i zwierzyną), czy grodzony w sposób nie mający charakteru trwałych budowli, ani też stanu gdy wycięte drewno z jakiejś połaci zrębu jest zebrane i odpowiednio ułożone.

Choć czynności te stanowią swoisty „ rezultat”, jednak nie został on sprecyzowany w sposób możliwy do zweryfikowania i brak w nich jakiegokolwiek myśli twórczej czy technicznej, która składałaby się na określoną całość i byłaby jej integralnym elementem. Nasadzenia zawsze musiały odpowiadać warunkom technicznym wskazanym przez nadleśnictwo, nawet jeśli dotyczyły lasów mieszanych, a odstępstwo wynikające z warunków glebowych czy z ukształtowania terenu nie były na tyle istotne, by powodowały powstanie dzieła- tworu wynikającego z myśli twórczej wykonawcy. Formowanie lasu, czyli działania dotyczące starszych roślin, choć wiązało się z samodzielnością i koniecznością podejmowania decyzji co do tego którą roślinę czy jej część usunąć, (a to co z kolei niewątpliwie wymagało od wykonującego pewnej wyobraźni i wiedzy o roślinach), to jednak sprowadzało się do zachowania staranności ale nie prowadziło do powstania dzieła zindywidualizowanego w umowie.

W podobnej sprawie dotyczącej wycinania samosiewów Sąd Apelacyjny w Szczecinie uznał, że takie prace nie stanowią dzieła. Sąd ten stwierdził, że „nawet najdokładniejsze wycinanie samosiewów stanowi jedynie zespół czynności powtarzalnych, nieskomplikowanych, wymagających tylko starannego działania. Dzieło nie musi mieć cech indywidualnych jak utwór, nie zawsze musi być tworem jedynym, niepowtarzalnym, chronionym prawem autorskim i wymagającym od jego autora posiadania specjalnych umiejętności. Tym niemniej musi być wyrazem kreatywności, umiejętności, myśli technicznej i powinno być przedmiotem zindywidualizowanym już w samej umowie”. (patrz wyrok SA w Szczecinie z 24.05.2013r. sygn. akt. IIIAUa 22/13)

Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Gdańsku co do umów dotyczących prac polegających na sadzeniu i pielęgnacji roślin (wyrok z dnia 07.04.2016r. sygn. akt IIIAUa1942/15)

W ocenie Sądu oceniane w niniejszej sprawie czynności nie przynosiły rezultatu możliwego do obiektywnej weryfikacji, bo owo dzieło nie było w umowie skonkretyzowane w sposób zindywidualizowany. Nie precyzowano nawet w umowie w której konkretnie przestrzeni lasu mają być wykonane prace, bo posługiwano się ogólnikowym określeniem np. las F., las S..., chociaż -jak to wynika choćby z zeznań odwołującego się - w leśnictwie operuje się dokładnym adresem leśnym pozwalającym zidentyfikować konkretny obszar. Co do umowy z L. B. z 14.05.2012r. określonej „owady”, której przedmiotem było zebranie owadów z próbnych fragmentów ziemi trudno nawet sobie wyobrazić weryfikowalny rezultat pracy.

Z odbioru prac nie był sporządzany protokół. Choć wykonanie czynności podlegało weryfikacji, to jednak nie pod kątem wad fizycznych „ dzieła „, bo co najwyżej była to kontrola czy wykonawca nie zaniechał dołożenia należytej staranności podczas podejmowanych prac (patrz wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku sygn. akt VU 87/13)

Dokonanie odbioru stanowi obowiązek zamawiającego i aktualizuje się w chwili stwierdzenia, że dzieło zostało wykonane zgodnie z umową. Brak precyzyjnego określenia w umowie rezultatu czynności, których wykonania podjęła się osoba świadczy o tym, że odbiór takich prac kłóciłby się z istotą odbioru dzieła w rozumieniu przepisu art. 627 k.c. Niedopuszczalne jest utożsamianie odbioru robót wyłącznie z policzeniem wykonanych sztuk. (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 5.04.2016r. w sprawie IIIAua 1808/15, która dotyczyła szycia abażurów)

Skoro zatem podstawą cechą umowy o dzieło jest osiągnięcie konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, to dla właściwej kwalifikacji takiej umowy rezultaty pracy wykonawcy dzieła powinny mieć taką formę, aby mogły być przedmiotem postrzegania, pozwalającym nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego dzieła. Samoistność dzieła polega na jego niezależności od twórcy oraz jego dalszym istnieniu i oddziaływaniu. Tego rodzaju samodzielność pozwala na zastosowanie przepisów o rękojmi za wady, aby możliwa była ocena czy dzieło zostało wykonane zgodnie z umową. (patrz wspomniany wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5.04.2016r. IIIAUa 1808/15)

Powyższe cechy prac nie znajdują odniesienia w niniejszej sprawie, gdzie nie chodziło o zasadzenie, wykaszanie wczesne, czy formowanie lasu w sposób dowolny, wykreowany przez wykonawcę, pozwalający odróżnić dany obszar od

innego, nie chodziło też o postawienie wyróżniającego się ogrodzenia itp. czy złożenia drewna w jakiś twórczy sposób. Wszystko to należało czynić to należało w określonych rygorach np. co do odległości sadzonek, rodzaju grodzienia, co do kształtu mygły drewna itp.

Okoliczność, że w niniejszej sprawie wykonawcy umów w większości nie byli zainteresowani uzyskaniem ubezpieczenia społecznego w związku z podejmowaną pracą, gdyż byli emerytami, rencistami lub ubezpieczonymi w KRUS, nie zmienia oceny prawnej ich sytuacji. Przeciwnie, wskazuje, że wybór przez odwołującego się tych osób do prac leśnych był podyktowany nie tyle ich szczególnymi umiejętnościami, co zamiarem obniżenia kosztów pracy poprzez uniknięcie obowiązków ubezpieczeniowych przy umowach zlecenia, co może wręcz świadczyć o próbie obejścia przepisów prawa ubezpieczeń. Mieszkańcy miejscowości położonych w okolicy lasów od lat żyli z tych lasów, w przeszłości najczęściej pracowali dorywczo w lesie i większość z nich miała podobną wiedzę przekazywaną z pokolenia na pokolenie. Umowy o dzieło zawierano natomiast głównie z osobami niezainteresowanymi ubezpieczeniem społecznym.

Zamiar zawarcia umowy o dzieło, a także świadome podpisanie takiej umowy nie mogą zmienić charakteru zatrudnienia zainicjowanego taką umową, jeśli wykazuje ono w przeważającym stopniu cechy innego stosunku prawnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, LEX nr 470956).

Strony zakładając powtarzalną czynność niesprecyzowaną ani co do ilości, ani też zakresu i miejsca, czyli prace starannego działania, definiując umowę o świadczenie usług, nie mogły skutecznie zawrzeć umowy o dzieło. Zdaniem Sądu orzekającego czynności wykonywane przez osoby, których dotyczy niniejsza sprawa były w istocie realizowane w ramach umów starannego działania, mających charakter umów zlecenia, co rodzi obowiązek objęcia ich ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym oraz zdrowotnym i wypadkowym z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz firmy odwołującego się.

W odniesieniu do zarzutu przedawnienia stawienie tej kwestii jest przedwczesne, bo zaskarżone decyzje dotyczą podlegania a jeszcze nie składek, a ponadto w świetle wyroku Sadu Najwyższego z 14.02.2017r. IIUK 708/15 nie ma przeszkód w orzekaniu o podleganiu nawet w sytuacji przedawnienia składek.

Ponadto bieg terminu przedawnienia przerwało doręczenie protokołu kontroli z dnia 17.02.2017r. wskazującego na nieprawidłowości w ustalaniu, obliczaniu i opłacaniu składek.

Fakt, że w poprzednich kontrolach nie kwestionowano umów o dzieło nie ma znaczenia dla niniejszej sprawy, gdyż kontrole tamte miały innych przedmiot badania, dotyczyły osób zgłoszonych do ubezpieczenia społecznego w ZUS. Kontrola z 2011r. zawierała jedynie wniosek, iż wykazane w raportach imiennych przekazanych do ZUS kwoty deklarowanych podstaw wymiaru składek i kwoty składek są zgodne z dokumentacją przedłożoną przez płatnika.(k 18)

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. w punkcie pierwszym wyroku oddalił odwołania J. N., za wyjątkiem odwołania dotyczącego P. F..

Co do tej osoby wiadome jest bowiem, że w czasie obowiązywania spornej umowy był uczniem (...) Szkoły Zawodowej, a zgodnie z art.6 ust.4 ustawy systemowej zleceniobiorcy nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 25 roku życia. Po powzięciu wiedzy o sytuacji P. F. decyzją z dnia 15.01.2018r. organ rentowy uchylił swą wcześniejszą decyzję z dnia 29.06.2017r., zatem postępowanie w tym zakresie podlegało umorzeniu i zgodnie z art. 477¹³ par.1 k.p.c. orzeczono jak w pkt 2 wyroku.

W pkt 3 i 4 wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 102 k.p.c., w związku z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 t.j.), zasądając w pkt 2 od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę

2.370 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Jest to kwota stanowiąca 1/3 kwoty, która przysługiwałaby organowi rentowemu bez zastosowania art. 102 k.p.c.

Natomiast w postępowaniu z odwołania od decyzji (...) Oddział w O., dotyczącej ustalenia ubezpieczenia P. F., z uwagi na uchylenie zaskarżonej decyzji przez ZUS i złożenie wniosku o umorzenie postępowania, za stronę przegrywającą proces należy uznać organ rentowy. Zatem to on jest zobowiązany zwrócić odwołującemu się na jego żądanie koszty zastępstwa procesowego, ustalone przez Sąd na kwotę 90 zł, a również stanowiące 1/3 kwoty, która przysługiwałaby odwołującemu się bez zastosowania art. 102 k.p.c.

Za wartość przedmiotu sporu Sąd przyjął wartość składek jakie odwołujący się winien zapłacić za okresy wskazane w decyzjach jako osoba odpowiedzialna za zobowiązania płatnika Firmy Usługowo- Handlowej (...), powstałe z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne dotyczące poszczególnych osób niezgłoszonych przez płatnika. Wartości te zostały wskazane przez organ rentowy w odpowiedziach na odwołania. Są to następujące wartości: co do B. K. 826zł, co do L. B. 7717 zł, co do D. J. 1130zł, co do T. W. 12.596zł, co do C. K., 680zł o co do R. B., 3110zł. W sumie koszty zastępstwa według wartości przedmiotu sporu wynosiłyby 7110zł

W ocenie Sądu przyznanie stronom zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości stawki zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 t.j.), bez zastosowania zasady słuszności określonej w art. 102 k.p.c., byłoby niewspółmierne do podjętych przez pełnomocników stron czynności. Sąd stoi na stanowisku, iż w sytuacji, gdy pełnomocnik prowadzi równocześnie inne postępowanie dotyczące tego samego problemu, może powodować ustalenie kosztów zastępstwa procesowego na poziomie niższym niż stawki minimalne. Powyższe ma także miejsce w niniejszej sprawie, albowiem dotyczy tożsamyh decyzji i jest jedną z kilku analogicznych toczących się spraw między stronami. Sąd zatem uznał, że okoliczność ta przemawia za potraktowaniem przedmiotowej sytuacji za wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.